

Stanowisko Komisji Praw Człowieka dot. sędziów powołanych przez KRS po 2017 r.

Komisja Praw Człowieka NRA, w związku z postanowieniem Sądu Najwyższego z 16 września 2021 roku w sprawie I KZ 29/21 przygotowała wskazówki i sugestie dla pełnomocników, którzy uczestniczą w sprawach z udziałem sędziów powołanych na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3).

W uzasadnieniu ww. postanowienia Sąd Najwyższy wskazał, że orzeczenie sądowe wydane z udziałem sędziego powołanego wadliwie narusza prawo do sądu gwarantowane przez art. 6 ust. 1 Europejskiej konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Wadliwość powołania sędziego spowodowana jest z kolei tym, że KRS w składzie ukształtowanym w trybie wskazanej wyżej ustawy nie daje gwarancji niezależności od władzy wykonawczej i ustawodawczej, tj:

- w procesie powołania sędziów z udziałem KRS ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw doszło do oczywistego naruszenia prawa polskiego;
- istotą naruszenia prawa polskiego jest zaangażowanie KRS jako organu pozbawionego niezależności od władzy ustawodawczej i wykonawczej;
- na mocy ustawy zmieniającej zasady wyboru sędziów do KRS, władza ustawodawcza i wykonawcza osiągnęły decydujący wpływ na skład KRS, a ustawa ta nie tylko usunęła dotychczasowy system przedstawicielski, ale także gwarancje niezawisłości sądownictwa w tym zakresie, co umożliwiło władzy wykonawczej i ustawodawczej bezpośrednio lub pośrednio ingerencję w procedurę powoływania sędziów;
- powoływanie sędziów w takiej procedurze jest niezgodne z art. 6 ust. 1 Konwencji, wpływając na cały proces i podważając legitymację sądu złożonego z tak powoływanych sędziów;
- w prawie polskim nie istnieje procedura pozwalająca na zakwestionowanie uchybień w procedurze powoływania sędziów;
- wadliwa procedura powoływania sędziów powoduje, że podważona jest istota prawa do rozpoznania sprawy przez sąd ustanowiony ustawą, i to bez konieczności badania wpływu tej wadliwości na wynik konkretnej sprawy.

Argumentacja ta, zdaniem SN, może być wykorzystana w ocenie Komisji Praw Człowieka nie tylko w przypadku postępowania toczącego się przed Sądem Najwyższym, ale także przed sądami powszechnymi.

Komisja Praw Człowieka uważa, że obecność w składzie orzekającym osoby powołanej do Sądu Najwyższego lub sądu powszechnego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw oznaczać będzie wydanie orzeczenia z udziałem osoby nieuprawnionej, względnie nienależytą obsadę składu orzekającego (art. 439 § 1 pkt 1 i pkt 2 k.p.k.), a w przypadku procedury cywilnej – nieważność postępowania z uwagi na sprzeczność składu orzekającego z przepisami prawa (art. 369 pkt 4 k.p.c.) i poddaje pod rozagę Kolegów i Koleżanek adwokatów – wtedy, gdy nie będzie to sprzeczne z interesem reprezentowanej strony – zwracanie uwagi na niewłaściwe obsadzenie składu sądu (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.) lub na sprzeczność składu orzekającego przepisami prawa (art. 379 pkt 4 k.p.c.), jeżeli w rozpoznaniu sprawy bierze udział

osoba powołana do Sądu Najwyższego lub sądu powszechnego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

[\(czytaj stanowisko Komisji Praw Człowieka NRA\)](#)